

MỘT SỐ VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG SINGAPORE

1. Mục tiêu giáo dục

Chương trình giáo dục của Singapore đưa ra 4 mục tiêu chung trong đó đặt mục tiêu học sinh là trung tâm và trở thành một người tự tin, có một ý thức mạnh mẽ về đúng và sai, có khả năng thích ứng và linh hoạt, tự đánh giá bản thân và giao tiếp có hiệu quả... Học sinh sẽ tự định hướng và tự chịu trách nhiệm về việc học tập của mình, người đặt câu hỏi, phản ánh và kiên trì trong việc theo đuổi mục tiêu học tập của mình.

Chính phủ Singapore cũng đặt mục tiêu cho giáo dục hướng đến học sinh là người có thể làm việc hiệu quả trong nhóm, có nhiều sáng kiến có tính toán rủi ro, có tính sáng tạo và phân đầu xuất sắc, có đóng góp tích cực cho xã hội khi đi làm. Đồng thời, Chính phủ Singapore cũng đề cao mục tiêu đào tạo học sinh là con người có trách nhiệm, có ý thức công dân mạnh mẽ, có vai trò tích cực trong việc cải thiện cuộc sống của những người xung quanh.

2. Chương trình giáo dục phổ thông chuẩn

Chương trình giáo dục phổ thông của Singapore đưa ra khái niệm kết quả mong muốn cần đạt của học sinh.

Các kết quả mong muốn của giáo dục (DOE) là các thuộc tính mà các nhà giáo dục mong muốn mỗi người dân Singapore đều có được sau khi hoàn thành giai đoạn giáo dục của mình. Những kết quả này được đưa ra chính là mục đích chung cho các nhà giáo dục, thúc đẩy các chính sách và việc thực thi chương trình giáo dục đang được thực hiện.

Những người được giáo dục trong hệ thống giáo dục Singapore chính là những hiện thân của kết quả giáo dục mong muốn cần đạt. Họ sẽ là những cá nhân có khả năng tự nhận thức, là những con người nhân đạo, có những kiến thức và kỹ năng cần thiết để đối mặt với những thử thách của cuộc sống trong tương lai. Họ là những con người có trách nhiệm với gia đình, cộng đồng và đất nước mình. Họ là những con người khỏe mạnh, có một trí tuệ lành mạnh, có niềm đam mê trong cuộc sống. Tóm lại, đó là:

- Con người tự tin: có ý thức đúng sai rõ ràng, có khả năng thích ứng và linh hoạt, biết tự chịu trách nhiệm, sáng suốt trong phán đoán, suy nghĩ độc lập và phê phán, giao tiếp hiệu quả;

- Con người biết tự định hướng: chịu trách nhiệm về việc học của mình, đưa ra câu hỏi thách thức, phản ánh và kiên trì trong học tập;

- Con người biết hợp tác tích cực: có khả năng làm việc hiệu quả trong các nhóm, chủ động làm việc, tính toán cả đến những rủi ro, luôn phấn đấu và sáng tạo hướng đến sự xuất sắc;

- Công dân có trách nhiệm là người gắn bó với đất nước Singapore, có ý thức công dân mạnh mẽ, ham hiểu biết, có một vai trò tích cực trong việc cải thiện cuộc sống của những người xung quanh.

Chương trình giáo dục phổ thông mới nhất của Singapore năm 2012 được chia thành 3 giai đoạn: Tiểu học, trung học cơ sở và trung học phổ thông. Kết quả cần đạt mỗi giai đoạn:

Bộ Giáo dục cũng đã xây dựng kết quả mong muốn cần đạt đối với từng giai đoạn trong hệ thống giáo dục. Kết quả mong muốn cần đạt được xây dựng tương ứng cho từng cấp học: cấp Tiểu học, trung học cơ sở, trung học phổ thông. Kết quả mong muốn cần đạt được xây dựng một cách xuyên suốt, kết nối liên tục theo các cấp học.

Bảng 1. Kết quả cần đạt cuối mỗi giai đoạn học tập

Kết thúc Tiểu học, HS có thể	Kết thúc THCS, HS có thể	Kết thúc THPT, HS có thể
Biết phân biệt đúng, sai.	Hoàn thiện hơn về đạo đức	Có tinh thần dũng cảm và hiểu được làm thế nào là đúng đắn.
Hiểu biết về vùng đất quê hương mình.	Tin tưởng vào khả năng của mình và có thể thích ứng với những sự thay đổi.	Kiên cường đối mặt với các hoàn cảnh khó khăn.
Biết hợp tác, chia sẻ và chăm sóc người khác.	Có khả năng làm việc nhóm và biết thông cảm, chia sẻ với người khác.	Có trách nhiệm với xã hội và có khả năng cộng tác trong các nền văn

		hoá.
Có niềm ham thích khám phá vật chất.	Sáng tạo và có óc quan sát.	Trở thành con người sáng tạo và dám nghĩ, dám làm
Có khả năng tư duy độc lập và tự tin.	Có khả năng đánh giá đúng các tình huống và biết giao tiếp hiệu quả	Có khả năng tư duy phê phán và biết giao tiếp một cách thuyết phục.
Tự hào về những việc làm của mình.	Có trách nhiệm với việc học tập của mình.	Trở thành người quả quyết trong các hoạt động sở trường của mình.
Có thói quen giữ gìn sức khoẻ và có nhận thức về nghệ thuật.	Yêu thích các hoạt động thể chất và nhận thức đúng về nghệ thuật	Hình thành phong cách sống lành mạnh và có nhận thức đúng về nghệ thuật.
Hiểu biết và yêu đất nước Singapore	Tin tưởng vào đất nước Singapore và hiểu những giá trị của Singapore.	Tự hào về đất nước, con người Singapore và hiểu biết về mối quan hệ của Singapore với thế giới.

3. Vấn đề tích hợp chương trình giáo dục phổ thông

Tích hợp là một trong những quan điểm giáo dục đã trở thành xu thế trong việc phát triển Chương trình giáo dục phổ thông ở nhiều nước trên thế giới trong đó có Singapore. Các lĩnh vực giáo dục thể hiện sự tích hợp cao là lĩnh vực khoa học tự nhiên, khoa học xã hội. Điều này thể hiện qua việc có môn học tích hợp được học xuyên suốt từ Tiểu học đến trung học phổ thông, ví dụ như:

- Môn Nghiên cứu xã hội (social study) được học từ Tiểu học, trung học cơ sở bình thường hệ Kỹ thuật và là môn học tự chọn ở trung học phổ thông.

- Môn Khoa học (Science) từ lớp 3 đến hết trung học cơ sở, ở trung học phổ thông là môn học tự chọn).

- Môn Mỹ thuật và thủ công học từ Tiểu học đến trung học cơ sở.

Quan điểm tích hợp được xây dựng trên cơ sở những quan niệm tích cực về quá trình học tập và quá trình dạy học. Thực tiễn ở nhiều nước đã chứng tỏ rằng, việc thực hiện quan điểm tích hợp trong giáo dục và dạy học sẽ giúp phát triển

năng lực giải quyết những vấn đề phức hợp và làm cho việc học tập trở nên có ý nghĩa đối với học sinh hơn so với việc các môn học, các quá trình giáo dục được thực hiện riêng rẽ. Tích hợp là một trong những quan điểm nhằm nâng cao năng lực của người học và làm tăng tính hiệu quả của hoạt động giáo dục. Giống như nhiều nước trên thế giới, tại Singapore ở Tiểu học các kiến thức thuộc lĩnh vực khoa học tự nhiên và khoa học xã hội thường được cấu trúc trong chương trình một số môn học tích hợp. Nội dung Khoa học bao gồm những vấn đề chung nhất về khoa học như: vật chất, sự sống và thế giới sinh vật, các quá trình vật lí (năng lượng), khoa học về Trái Đất (địa chất)... và được sắp xếp thành những chủ đề chính xuyên suốt từ lớp 1 đến lớp 6. Các kiến thức của khoa học xã hội ở Tiểu học thường được cấu trúc trong chương trình một số môn học tích hợp môn khoa học xã hội.

Ở trung học cơ sở: môn Toán chú trọng tích hợp kĩ năng thông qua việc giải quyết các bài toán thực tiễn hoặc các bài toán liên môn, xuyên môn. Chương trình dạy học dựa trên kết quả đầu ra. Đặc điểm cơ bản của chương trình dạy học này là nhằm mục tiêu phát triển toàn diện các phẩm chất nhân cách, chú trọng năng lực vận dụng tri thức trong những tình huống thực tiễn. Chương trình thường tích hợp các nội dung thực tiễn mang tính giáo dục như dân số, môi trường, vệ sinh an toàn thực phẩm, an toàn giao thông, tiết kiệm năng lượng theo một số chủ đề xuyên suốt các môn học. Tinh thần tích hợp đó được thể hiện qua mục tiêu chương trình môn học. Tương tự như cấp Tiểu học, nội dung của các môn Vật lí, Hoá học, Sinh học ở trung học cơ sở của Singapore cũng được tích hợp thành môn khoa học tự nhiên.

Ở cấp trung học phổ thông, tích hợp là một quan điểm xây dựng chương trình các môn học và được thực hiện chủ yếu trong nội bộ môn học. Riêng các nội dung về lĩnh vực khoa học tự nhiên được tích hợp trong môn Khoa học được học kéo dài đến tận lớp 10 và tách thành các môn học độc lập và được học tự chọn ở lớp 11, 12

4. Thiết kế chương trình giáo dục phổ thông theo hướng phân hoá

Singapore thực hiện phân hoá từ rất sớm. Ngay từ cấp Tiểu học, sau khi hoàn thành 4 năm đầu học chương trình cơ sở, 2 năm sau đó, học sinh đã bắt đầu phân cấp theo khả năng học tập, các em có kết quả học tập cao hơn có thể lựa chọn vào học chương trình khó hơn.

Ở những năm học cơ bản các khoá học chính bao gồm Tiếng Anh, Tiếng mẹ đẻ, Toán học, cùng với những môn học khác như là âm nhạc và nghệ thuật, thể dục và xã hội. Bắt đầu từ năm thứ 3 có các môn Khoa học. Để phát triển hết khả năng của học sinh, các em được phân lớp theo năng lực học của mình trước khi vào giai đoạn định hướng.

Cuối lớp 6 học sinh sẽ tham dự kì thi vượt cấp để lên các cấp học cao hơn. Cấp Tiểu học là giai đoạn rất quan trọng trong quá trình phát triển của học sinh bởi nó hình thành cho các em ý thức về cuộc sống và sự nghiệp của bản thân sau này, tạo tiền đề cho các cấp học tiếp theo.

Kết thúc cấp Tiểu học, tùy theo sở thích và trình độ của mình, học sinh có thể lựa chọn cho mình con đường học tập phù hợp nhất. Khi lên trình độ trung học cơ sở, học sinh được phân học theo tiến trình 4 năm hoặc 5 năm theo các khoá học đặc biệt, cấp tốc (Express) hoặc bình thường (Normal).

Các khoá học đặc biệt và cấp tốc chuẩn bị (trong 4 năm) cho học sinh thi lấy chứng chỉ chung Singapore - Cambridge ở bậc giáo dục GCE "O" (O - "Ordinary"). Hệ bình thường cho phép học sinh lấy bằng GCE "N". Sau đó, HS có thể học tiếp 1 năm để lấy bằng GCE "O".

Chương trình giáo dục phổ thông bao gồm Tiếng Anh, Tiếng mẹ đẻ, Khoa học và nhân văn. Ở năm trung học thứ 3, học sinh có thể lựa chọn khoá học tùy theo các em đang ở khối nào trong các khối nghệ thuật, khoa học, thương mại hay kĩ thuật. Ở giai đoạn trung học cơ sở này, học sinh đã được chọn nhóm ngành học phù hợp nhất với khả năng và sở thích của mình thay vì phải học dàn trải tất cả các môn học như một số quốc gia khác. Điều này giúp học sinh đi sâu phát triển khả năng nổi trội của bản thân.

Ngoài ra, giáo dục Singapore còn có hệ thống các trường tư thục và trường năng khiếu cung cấp những lựa chọn khác dành cho những học sinh có điều kiện, nhu cầu, nguyện vọng muốn được chuyển tiếp linh hoạt các cấp học.

Kết thúc giai đoạn trung học cơ sở, sau khi thi lấy chứng chỉ O-Level, học sinh sẽ lựa chọn một trong 3 hướng tùy theo trình độ và sở thích. Đó là:

- Học 3 năm chương trình cao đẳng thực hành tại các trường công nghệ bách khoa Singapore (Polytechnic); hoặc

- Học 2 năm bằng cao đẳng nghề (Institute of Technical Education) để đi làm.

- Hướng thứ 3 dành cho những học sinh có khả năng cao hơn theo học chương trình chứng chỉ GCE "A" - level (2 năm) tại các trường dự bị đại học (Junior College) sau đó học lên bậc Đại học (nếu đủ yêu cầu đầu vào) tại các trường đại học công lập của Singapore.

Sự phân cấp nhưng cũng linh hoạt trong hệ thống giáo dục Singapore giúp sinh viên dễ dàng hơn trong việc định hướng kế hoạch học tập cho bản thân. Học sinh, sinh viên hoàn toàn chủ động trong việc định hướng con đường học tập và tương lai nghề nghiệp của mình dựa trên khả năng của bản thân.

5. Vấn đề đánh giá thi cử

Singapore có nhiều kì thi khác nhau dành cho học sinh bên cạnh việc đánh giá trong quá trình học tập.

- Kì thi cuối cấp PSLE.

PSLE là kì thi cuối cấp Tiểu học của hệ thống giáo dục Tiểu học của Singapore.

Đây là kì thi quyết định học sinh sẽ được theo học tiếp theo như thế nào ở cấp Trung học. Kết quả thi PSLE sẽ được sử dụng để các trường trung học cơ sở tuyển chọn học sinh.

Học sinh quốc tế được xét tuyển vào học tại các trường tiểu học công lập sẽ được phép chọn có hoặc không tham gia thi môn Tiếng mẹ đẻ cho kì thi PSLE mà không ảnh hưởng đến kết quả cuối cùng.

- Kì thi O-Level.

Chứng chỉ O-Level của Cambridge - Singapore được công nhận trên toàn cầu và được coi như yêu cầu đầu vào của các trường dự bị đại học và cao đẳng công lập Singapore cũng như các trường đại học trên thế giới.

Kì thi lấy chứng chỉ O-Level Singapore là kì thi được tổ chức hằng năm tại Singapore. Kì thi được đồng tổ chức bởi Bộ Giáo dục Singapore và Hội đồng thi của Trường Đại học Cambridge - Anh Quốc.

Các môn thi:

1) Tiếng Anh.

- 2) Toán sơ cấp.
- 3) Kế toán sơ cấp.
- 4) Vật lí.
- 5) Toán và địa lí bổ trợ.

- Kỳ thi A-level.

Chương trình A-level có thể được xem tương đương với chương trình lớp 11 - 12 tại Việt Nam. Học sinh đã tốt nghiệp lớp 10 hoặc lớp 11 tại Việt Nam với kết quả tốt có khả năng được chấp nhận vào chương trình này.

Mỗi học viên học tối thiểu 6 môn. Tổng thời gian của khoá học kéo dài 16 tháng.

Với bằng A-level, sinh viên có thể đăng kí vào một trong 4 trường đại học công lập của Singapore hoặc các trường đại học danh tiếng khác trên thế giới hay có thể đăng kí học từ bậc cao đẳng nâng cao (Advanced Diploma).

Các trường đại học công lập của Singapore đều có chương trình học bổng và hỗ trợ tài chính lên đến 80% cho các sinh viên quốc tế.

Tất cả các trường công lập hàng đầu được xếp hạng của Singapore và các trường đại học danh tiếng khác trên thế giới đều xét tuyển đầu vào dựa trên kết quả khoá học này. Tùy vào đẳng cấp, uy tín và yêu cầu của từng trường đại học và chuyên ngành học, yêu cầu kết quả A - level của học sinh khác nhau.

- Kỳ thi AEIS.

AEIS (Admission Exercise for International Student) là kì thi xếp lớp cho học sinh muốn học ở trường cấp 1 hoặc cấp 2 công lập của Singapore, được tổ chức vào tháng 9, tháng 10 hằng năm. Các trường này sẽ được khai giảng vào tháng 1 năm sau.

Những thí sinh thi đậu sẽ được nhận vào học ở một trường phù hợp. Kỳ thi này dành cho những học sinh quốc tế muốn theo học lớp tiểu học 2 - 5 và trung học 1 - 3 (tương đương lớp 7 - 9). Lớp tiểu học 6 và trung học 4 (tương đương lớp 10) là những cột mốc quan trọng và học sinh sẽ phải thi cuối cấp vào cuối năm của những lớp này.

Nội dung thi: Kỳ kiểm tra AEIS cho từng khối lớp bao gồm Tiếng Anh và Toán. Kỳ KTĐG học sinh về khả năng hiểu biết Tiếng Anh, số học và khả năng suy luận.

- Kỳ thi S-AEIS.

S-AEIS là kỳ thi tuyển sinh vào cấp 1, cấp 2 hệ công lập bổ sung tại Singapore được tổ chức vào tháng 2, tháng 3 hàng năm.

Hệ thống đánh giá, kiểm tra của họ áp dụng theo chuẩn Anh quốc, tại một số trường chất lượng cao (trường thông minh) bài kiểm tra của học sinh được chuyển về một trung tâm nào đó của Anh để chấm và xử lý kết quả. Tuy nhiên, đó chỉ là những bài kiểm tra thuộc nhóm môn truyền thống. Giáo dục Singapore coi bài kiểm tra chỉ là một "lát cắt".

Một học sinh được đánh giá đủ tiêu chuẩn là người phải đảm bảo sự phát triển toàn diện, nghĩa là phải hội đủ các yếu tố về sức khỏe, giao tiếp, có những suy nghĩ nhân văn, biết làm việc theo nhóm...

Chương trình thi học sinh giỏi của Singapore không thiên lệch về lý thuyết như ở Việt Nam mà đòi hỏi sự ứng dụng thực tiễn cao. Ví dụ tại một cuộc thi bộ môn Vật lý, một nhóm học sinh cắm trại và được lựa chọn những thiết bị do Ban giám khảo cung cấp như quả chanh, cốc nước, cái đinh, bóng điện, dây dẫn... để tạo ra nguồn điện cháy sáng. Từ đây có thể thấy các nhà giáo dục đất nước Singapore nhắm vào mục tiêu sản phẩm họ tạo ra hướng tới mục tiêu con người dù các năng lực hội nhập xã hội ngay ở lứa tuổi vị thành niên, tạo ra một cơ sở nền tảng cho con người trưởng thành sau này. Đây là quan niệm khá khác biệt với Việt Nam, khi mà giáo dục của chúng ta thiên về đánh giá năng lực học sinh chỉ qua một chỉ số là điểm các môn thi. Bởi vậy, nếu một học sinh trung học phổ thông muốn có năng lực phát triển toàn diện thì cả thời gian học đại học phải rất vất vả, nhưng đó cũng chỉ là số rất ít.